

СЕКЦІЯ 1.СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУРЯКОЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ ЯК ДЖЕРЕЛА БІОПАЛИВА

І.Й.Кравченко, асистент

Національний університет харчових технологій

Непомітно для усіх став звичайним той факт, що більшість продукції сільськогосподарського виробництва стали завозити з інших країн світу. Особливо складною є ситуація в цукровій галузі, яка поступово втратила свій експортний потенціал. Нестабільність у розвитку галузі нині є найбільш негативним явищем, що призводить до щорічних коливань посівних площ, валових зборів, виробництва цукру та цін на нього. Особливо це посилюється відсутністю постійних зовнішніх ринків збуту солодкого продукту, який є неконкурентоспроможним на світовому ринку та його високою собівартістю. Динаміку зміни основних показників роботи бурякоцукрового підкомплексу України за останні роки представлені в таблиці 1[1].

1.Динаміка основних показників роботи цукробурякового підкомплексу

Показник	Роки							
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Площа посівів, тис. га	624	787	578	377	319	492	516	449
Урожайність, т/га	24,8	28,2	29,4	35,6	31,5	27,9	36,3	41,1
Валовий збір, тис. т	15468	22421	16978	13438	10038	13749	18740	18439
Виробництво цукру, тис. т	1900	2574	1867	1571	1271	1546	2327	2143

Причинами такої нестабільності є дисбаланс між виробничими потужностями цукрових заводів і можливостями сировинних зон, зниженням основної кількості цукрових заводів та значного скорочення посівних площ цукрових буряків і заміна їх високоприбутковими, але менш витратними культурами(соняшником, кукурудзою, ріпаком, соєю), повільне запровадження інновацій, ввезення в Україну значної частини цукру - сирцю з тростини, що зумовлює не вигідні для галузі умови перебування України в СОТ.

Одним із основних заходів стабілізації виробництва цукрових буряків є здійснення диверсифікації цукробурякового виробництва шляхом структурного та технологічного поєднання його з виробництвом біопалива, здійснивши монтування на цукрових заводах відповідних установок, інтеграції цукрових заводів із спиртовими[3]. Також, одночасно перейти до гнучкої структури переробки буряків на цукор та біопаливо у кожному маркетинговому році залежно від кон'юнктури ринку.

В умовах постійного зростання цін на енергоносії одним із найважливіших способів підвищення ефективності галузі є зменшення витрат паливно-енергетичних ресурсів на виробництво цукру. Це може бути досягнуто за рахунок зменшення питомих витрат енергоресурсів на технологічні потреби та використання альтернативних енергоносіїв. Найбільш раціонально в якості останніх було б використання відходів цукрового виробництва, що дасть можливість одночасно зменшувати забруднення навколишнього середовища та використання напівпродуктів цукрового виробництва. Жом, як і інші органічні відходи, може бути використаний як сировина для отримання вторинного палива, альтернативного природному газу. Одночасно цукровмісні напівпродукти можуть слугувати як сировина для виробництва паливного біоетанолу, що дозволить зменшити потреби країни в імпорті нафти та нафтопродуктів. Меляса має багато переваг при використанні її для виробництва біоетанолу. Вона найбільш дешева, може використовуватися після сезону переробки буряків, добре зберігається і може перевозитись на будь-які відстані.

Слід врахувати, що для виробництва цукру в обсягах, що забезпечують внутрішні потреби країни цукрова промисловість переробляє 17-20 млн. тонн цукрових буряків і при цьому виробляє мелясу, як побічний продукт, в кількості 830-950 тис. тонн. Збільшення виробництва біоетанолу призведе до збільшення потреби в мелясі, але питання збільшення її виробництва тісно пов'язане і з виробництвом цукру. А саме це питання для цукрової галузі є проблематичним, так як існують суттєві проблеми із зовнішніми ринками збуту

продукції. Загальна оцінка сировинної бази для виробництва біоетанолу на цукрових заводах свідчить на її користь, оскільки за технологічними стадіями процесу виробництва цукру з цукрового буряку відбувається утворення таких основних напівпродуктів та відходів як: дифузійний сік, сироп, утфелів та відтоків на усіх стадіях кристалізації. На мелясу постійно підвищуються ціни, що призводить до підвищення собівартості кінцевого продукту, до того вона вже давно використовується у спиртовій галузі[2]. Деякі спиртові заводи вже підготовлені до виробничої діяльності з випуску біоетанолу та біокомпонентів. Зокрема, Наумівський, Івашківський, Гайсинський, Барський спиртові заводи.

Отже, виникає необхідність пошуку способів організації виробництва біоетанолу з напівпродуктів цукрового виробництва, які підлягають зберіганню, а також є привабливими з економічної точки зору, тобто дають змогу одержати максимальний вихід біоетанолу. Конкурентні переваги біоетанолу з продукції цукробурякового виробництва формуються залежно від ряду чинників: ціни на цукрові буряки, якості продуктів переробки солодких коренеплодів та технології його виробництва. За умови переробки продуктів на біоетанол безпосередньо на цукрових заводах можна забезпечити задоволення попиту на цю продукцію за нижчою ціною та в цілому підвищити конкурентоспроможність підприємств цукробурякової галузі.

Виробництво альтернативних джерел енергії, які можна виробляти з відходів та напівпродуктів бурякоцукрового виробництва, сприятиме використанню незадіяних потужностей вітчизняних цукрових заводів, створення додаткових робочих місць, зменшення залежності України від імпортованих енергоносіїв.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Офіційний сайт Національної асоціації цукровиків України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.sugarua.com>
2. Скорук О.П. Альтернативна енергетика України: перспективи розвитку / О.П. Скорук // Економіка АПК. – 2012. – №9. – С. 28 -32.
3. Бондар С.В.,Фурса А.В. Цукробуряковий підкомплекс України: напрями стабілізації та індикатори розвитку до 2020 року /С.В.Бондар // //Економіка АПК. – 2014. – №1. – С. 2028 -32.